

СУЧАСНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

У статті розглянуто сучасний стан економічного співробітництва України та Польщі. Досліджено, шляхи подальшої співпраці та перспективи українсько-польського економічного співробітництва шляхом аналізу зовнішньо-торговельних відносин країн, їх партнерства.

Ключові слова: економічний розвиток, зовнішня торгівля, експорт, імпорт, міжнародне інвестиційне співробітництво, міжрегіональне співробітництво, українсько-польське економічне співробітництво.

The article discusses the background and current state of economic cooperation between Ukraine and Poland. Investigated, ways of further cooperation and prospects of Ukrainian-Polish economic cooperation through the analysis of foreign-trade relations of their partnership.

Key words: economic development, foreign trade, exports, imports, international investment cooperation, interregional cooperation, Ukrainian-Polish economic cooperation.

Республіка Польща є найбільш послідовним і дієвим партнером України в її євроінтеграційних прагненнях серед тих постсоціалістичних країн, які є членами Європейського Союзу і мають з нашою державою спільні кордони, культурні та історичні традиції, а також близькі гео економічні інтереси. З погляду забезпечення еволюційного розвитку господарських взаємовідносин між Україною та сусідніми з нею постсоціалістичними державами ЄС, найбільш показовим є окреслення основних проблем та дослідження механізмів активізації економічного співробітництва між Україною та Польщею, яке формувалося протягом тривалого історичного періоду, а впродовж останнього десятиліття зазнало відчутних структурно-інституційних змін у зв'язку зі вступом Польщі до ЄС.

Польща залишається одним із головних стратегічних партнерів України на європейському континенті, насамперед щодо підтримки її зусиль, пов'язаних із наближенням до ЄС та можливим майбутнім членством у цьому об'єднанні. Незмінність такої позиції впродовж тривалого часу набула для України важливого значення як у контексті успішної реалізації політики європейської інтеграції, так і щодо розвитку двостороннього економічного співробітництва з Польщею [9].

Незважаючи на наявність багатьох проблемних моментів, в загальному українсько-польські відносини мають хорошу динаміку розвитку. За умови дотримання послідовного зовнішньополітичного курсу двома державами зміцнення двосторонніх взаємин спроможне допомогти Україні укріпити власні позиції на міжнародній арені, сприятиме зміцненню економіки та європейській інтеграції.

Українсько-польським відносинам уже протягом тривалого часу притаманні такі риси, як стабільність, прогрес і динамізм [2].

Розвиток добросусідського співробітництва та скоординована взаємопідтримка на міжнародній арені зробили їх зразком взаємовідносин серед країн ЦСЄ, тому стосунки між Україною і Польщею – це особливий випадок співробітництва між новими незалежними державами і їх безпосередніми західними сусідами. Предмет українсько-польських взаємин міцно пов'язаний з формуванням єдиного безпекового та політико-економічного простору Європи, і тому логічно враховувати цей чинник, розглядаючи проблему в загальноєвропейському форматі. Цілком очевидно, що зміст цих інтересів є визначальним

для обох країн і, виходячи з тотожності напрямів європейської самореалізації, характер міждержавних взаємин – стратегічний.

В загальному основні напрямки співробітництва між Республікою Польща та Україною мають хорошу динаміку розвитку. За умови дотримання послідовного курсу двома державами зміцнення двосторонніх взаємин допоможе Україні укріпити власні позиції на міжнародній арені, сприятиме зміцненню економіки.

Сучасні українсько-польські відносини, які спираються на повноцінну інституційно-правову основу, характерні низкою досягнень у політично-економічній та військово-оборонній сферах. Разом із тим, з огляду на перспективу розбудови взаємин між двома країнами в європейсько-атлантичному вимірі та у глобальній системі геополітичних координат ХХІ ст. перед Україною і Польщею нині постали нові виклики та відкриваються широкі можливості для поглиблення взаємовигідного співробітництва. Продовження вивчення українсько-польських відносин у нових історичних умовах сприятиме розкриттю потенціалу для реалізації національних інтересів і забезпечення пріоритетів стратегічного партнерства України та Польщі в глобальній політиці поточного століття [3].

Польща і Україна належать до числа важливих учасників сучасних європейських відносин, і це є одним із ключових факторів, що визначають шляхи геополітичної трансформації в Центрально-Східній Європі. Українсько-польським відносинам уже протягом тривалого часу притаманні такі риси, як стабільність, прогрес і динамізм. Розвиток добросусідського співробітництва та скоординована взаємопідтримка на міжнародній арені зробили їх зразком взаємовідносин серед країн ЦСЄ, тому стосунки між Україною і Польщею – це особливий випадок співробітництва між новими незалежними державами і їх безпосередніми сусідами [1].

Отже, починаючи з другої половини 1990-х рр. ХХ ст., українсько-польські стосунки починають активно розвиватися у політичній, економічній та безпековій сфері. У 1992 р. між Україною та Польщею підписується двосторонній договір «Про добросусідство дружбу та співробітництво», що стає першим договором між офіційною владою обох держав.

У середині 90-х рр. ХХ ст. українсько-польські дипломатичні та політичні відносини починаються трансформуватися у відносини стратегічного партнерства. Державне керівництво України і Польщі приходять до переконання, що забезпечення національних інтересів обома державами, збереження необхідного рівня регіональної і загальноєвропейської безпеки є можливим за умови дотримання тісних взаємин між двома державами та проведення спільного зовнішньополітичного курсу на стратегічне партнерство [4].

Із розвитком стратегічного партнерства між Україною та Польщею значно посилюється двостороннє економічне співробітництво обох держав. Відбувається значне посилення торгового обміну між двома державами. Оцінюючи сучасний стан польсько-українських міждержавних торгово-економічних відносин, можна зазначити, що вони розвиваються на високому рівні. Обсяги інвестиційного капіталу з Польщі до України складають сьогодні 20% від загального обсягу іноземних інвестицій в Україну [5].

Відбувається активне транскордонне (міжрегіональне) співробітництво. Це сприяло тому що деякі регіони Польщі та України увійшли до складу Єврорегіонів «Буг» та «Карпати», які, однак досі потребують реформування. Проте, на українсько-польському кордоні втілюється безліч проектів транскордонного значення, відкриваються нові пропускні пункти, що сприяє налагодженню українсько-польського співробітництва у цій сфері [6].

Польща займає одне з перших місць у списку торговельних партнерів, і є найбільшим торговельним партнером України серед країн Центрально-Східної Європи та займає за результатами 3 місяців 2015 року четверте місце, за результатами 2014 та 2013 років теж четверте місце, за 2012 рік – п'яте місце серед країн світу [8].

Безпосередній вплив на економічну й політичну стабільність міждержавних відносин здійснюють такі чинники взаємин двох держав як сфера міграції, туристичне, наукове та культурне співробітництво.

Саме співробітництво в галузі культури є одним з критеріїв визначення стану стосунків обох держав. Найвизначнішим показником культурного співробітництва був «Рік Польщі в Україні» (2004) та «Рік України в Польщі» (2005).

На сучасні польсько-українські відносини вплинула і складна політична й економічна ситуація. У 2010 р. відбулася кардинальна корекція зовнішньополітичного курсу України. З прийняттям закону «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 20 липня 2010 року на законодавчому рівні закріплений позаблоковий статус держави, знята перспектива вступу до НАТО, а домінуючим у зовнішній політиці став російський вектор. З 2014 року орієнтація України на вступ до Європейського Союзу і НАТО викликала новий погляд на військову співпрацю України та Польщі й країн Альянсу. У контексті дедалі більшого поглиблення процес європейсько-євроатлантичної інтеграції України набув остаточного виміру. Саме українсько-польське партнерство найяскравіше виразилось у дотриманні спільної позиції в міжнародній загальноєвропейській безпековій політиці.

Перспективи для подальшої польсько-української співпраці є позитивними. Економічне зростання в Україні, хоча й занижені, дають підстави сподіватися на подальший розвиток торгівлі й економічного співробітництва між Польщею та Україною, а також інвестування в Україну.

Деяку загрозу для цих перспектив становило створення ЄЄП, тобто відступ від євроінтеграційної політики. Майбутнє польсько-українських економічних відносин належить кооперації та інвестиціям. Дедалі частіше з обох сторін спостерігаємо зацікавленнями галузями, що зумовлює поглиблення співробітництва та довготермінові зв'язки партнерів у бізнесі.

Різноманітні заходи, ініційовані як польською, так і українською сторонами, вже приносять результати у вигляді зростаючого надходження в українську економіку інвестицій з Польщі. Структура прямих інвестицій з Польщі в Україну є наступною: близько 38,0% розміщено у фінансовому секторі, 39,0% – у промисловості [8].

Якщо говорити про перспективи україно-польських взаємин, то, на нашу думку, в першу чергу, вони будуть залежати від позицій та політичної волі керівників обох держав, їхнього бачення подальшої співпраці та готовності підтримувати східноєвропейський діалог.

Польща послідовно підтримує прагнення України вступити до ЄС і була однією з перших держав, які ратифікували Угоду між Україною та ЄС про асоціацію. Польща є найбільшим торговельним партнером України серед країн Центральної та Східної Європи. У 2014 році Польща зайняла четверте за величиною торговим партнером України у світі. У 2014 році кількість торгівлі між Україною та Польщею склав 5,712.4 млн доларів США і знизився на 13,6% в порівнянні з початку минулого року, в той час як польський в Україну імпорт склав 3,067.4 млн доларів США і знизився на 24,3% в порівнянні з тим самим періодом [8].

Висновок: Польща і Україна належать до числа важливих учасників сучасних європейських відносин, і це є одним із ключових факторів, що визначають шляхи геополітичної трансформації в Центрально-Східній Європі. Українсько-польським відносинам уже протягом тривалого часу притаманні такі риси, як стабільність, прогрес і динамізм. Доцільно зазначити, про доцільності українсько-польського економічного співробітництва, оскільки країни є сусідами, мають спільну історію народів, подібні гео економічні інтереси та стратегічні цілі. На даному етапі економічна співпраця між двома державами відбувається досить активно, про що свідчить проведення різноманітних економічних форумів, зустрічей на вищому та найвищому рівнях, підписання угод та договорів про економічну співпрацю.

Потенціал взаємної торгівлі Польщею використовується значно ефективніше, ніж Україною, через що сформувалася помітна асиметрія у торговельно - економічних зв'язках, що потрібно досліджувати та впливати на це питання на державному рівні. Отже, можна відзначити, що двостороннє економічне співробітництво варто розвивати, активізувати та інтенсифікувати, поза як воно є дуже перспективним, так як обидві країни володіють потужним потенціалом для розвитку взаємовигідних економічних відносин.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гевко В. 20 років українсько-польських відносин: випробування часом і спільна перспектива на майбутнє [Текст] / В. Гевко // Україна–Європа–Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія : Історія, міжнародні відносини. – 2011. – Вип. 6–7. – С. 126–134.
2. Зовнішня політика у постбіполярному світі (Аналіз. Проблеми. Прогнози) [Текст] : монографія / наукова редакція д.і.н., проф. С.С. Трояна. – Київ : [б. в.], 2014. – 189 с.
3. Брифінг в МЗС [Електронний ресурс] // Міністерство закордонних справ України: [сайт]. – Текст дані. – Режим доступу: <http://mfa.gov.ua/ua/presscenter/briefing/1218-brifing-v-mzs>. – Назва з екрана. – Дата публікації : 11.04.2014.
4. Договірні-правова база між Україною та Польщею [Електронний ресурс] // Посольство України в Республіці Польща : [сайт]. – Текст дані. – Режим доступу : <http://poland.mfa.gov.ua/ua/ukraine-pl/legal-acts>. – Назва з екрана.
5. Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України : [сайт]. – Текст дані. – Держстат України, 1998-2015. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
6. Burant S.R. Ukraine and East Central Europe [Text] / S.R. Burant // Ukraine in the World: Studies in the international relations and security of a newly independent state / Ukrainian research inst. ; Harvard Univer ; ed. Lubomyr F. Hajda. – Cambridge : Harvard Univer. Press., 1998. – 362 р.
7. Зовнішньоекономічна діяльність [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України : [сайт]. – Текст дані. – Держстат України, 1998-2015. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>. – Назва з екрана.
8. Зеліч В.В. Тітаренко С.О. Сучасні реалії економічного розвитку та співробітництва між Україною та Польщею / Зеліч В.В. Тітаренко С.О./ Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2016. – Випуск 17.- С. 35 - 38.
9. Макаренко Є. А. Українсько-польське міжнародне співробітництво: реалії і динаміка ХХІ століття // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Зб. наук. пр. Вип. 48 : У 2 ч. – Ч. I. – К. : Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка, Ін-т міжнар. Відносин, 2004. – С. 3–9.

*Ольга Паславская
(Днепр, Україна)*

ЭТИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ МАРКЕТИНГА

Етика в маркетинге очень важна для производственных и торговых фирм, государственных структур, образовательных, спортивных и медицинских учреждений. Вопрос этики в маркетинге всегда становится актуальным в условиях формирования главных субъектов рынка – производителей и потребителей, которые выражают свое мнение, свою заинтересованность, свои права. Так и возникают противоречия. Определяются значимые правила работы, которые не укажешь в законодательных актах, потому что эти правила регламентирует мораль.

Вопросами этики маркетинга занимались известные зарубежные и украинские ученые: Барков С.А., Бронникова Т.С., Герасимчук В.Г., Голодец Б.М., Джинджоян В.В., Пурьгина О.Г., Сардак С.Э., Колесников В.П., Чернявский А.Г. и прочие. Однако за последние двадцать лет проблемы этики в маркетинге всё больше привлекают внимание исследователей, менеджеров и общественных деятелей. Обязательные курсы этики читаются во всех ведущих школах бизнеса. Этическая оценка и репутация сегодня играют немаловажную роль при заключении сделок, выборе партнеров по бизнесу, применении санкций регулятивных органов и т.п.

Этика маркетинга – это совокупность нравственных норм и принципов, которым должны следовать производственные, торговые и другие компании, то есть, это о том, “как должно”, с поправкой на то, что представление об этом развивается динамично и формируется на наших глазах. Нужно учитывать социальную ответственность маркетинга, так как некоторые